

Stedet er Fagerstrand. Laget er "Fremad"

Av Bjørg Gulbrandsen

3. februar 1912 sendte den unge teologistudenten Otto Halvorsen fra Spro ut invitasjon til et møte på Myklerud skole. Han ville starte et ungdomslag i kretsen. Navnet ble "Fremad". Møtene startet be-standig med sangen "Syng kun i din ungdoms vår". Halvorsen ble naturligvis den første formannen, et verv han fikk beholde i fire år, "da tok studiene all hans tid". Etter hvert ble "Fremad" slått sam-men med et allerede eksisterende avholdslag. Ved siden av møte-protokoll ble det også startet en håndskrevet avis – "Vårbrudd" – året var 1915. Dessverre har mange protokoller samt "Vårbrudd" nr. 1 og 2 blitt borte av ulike årsaker. Noen få eksisterer ennå, og jeg har vært så heldig å få låne disse skatter. To møteprotokoller, to med-lemslister og "Vårbrudd" nr. 3 fra 1917.

I mange år var møtene på Myklerud skole. Ønsket om eget hus var på banen fra dag en. Først i 1928 ble "Breibablikk" påbegynt. I norrøn mytologi er det guden Balders bolig. Kalenderen viste 1929 før huset ble ferdig, nesten da. Kjøkkenet manglet ovn, så varm mat o.l. måtte lages oppe hos vaktmesteren Lars Gulbjørnrud. Vann måtte hentes fra en ile i skogen. Det var tydelig at det var be-hov for et slikt hus, for det var utleie nesten hver dag, skytterlag, boksestevner osv. Den kjente bokseren Otto von Porat var ofte til-stede. Den allestedsnærværende Halfdan Agnor mente at hvis uka hadde hatt mer enn syv dager, ville det vært bortleid da også. Juletefester, nyttår, påske- og 17. mai-fester. Kino var det "Norsk Bygdekino" som sørget for. Bl.a. den norske filmen "Laila" ble vist i 1931. Det første referatet leser jeg i "Vårbrudd" fra 1925. "3. juledag skulle det være kanefart til Drøbak, men sledeføret manglet. Til

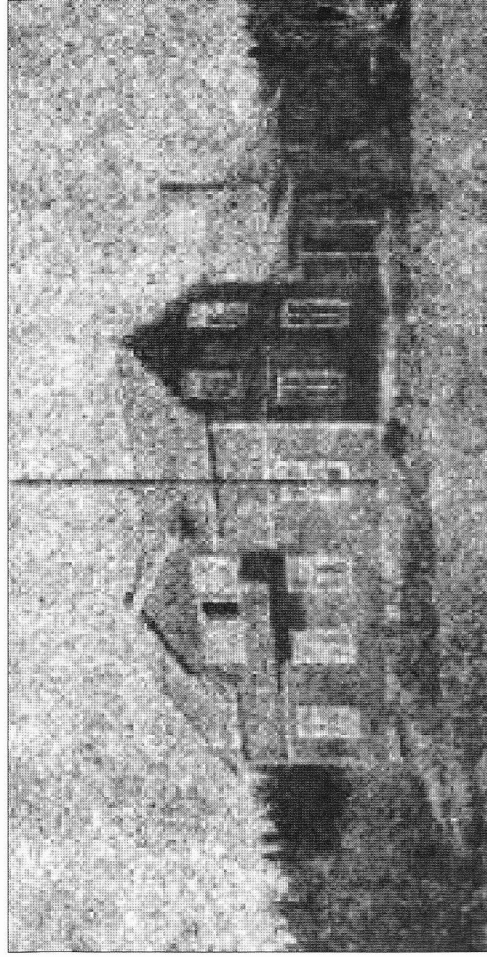

Sommerfest på Myklerud ca. 1920.

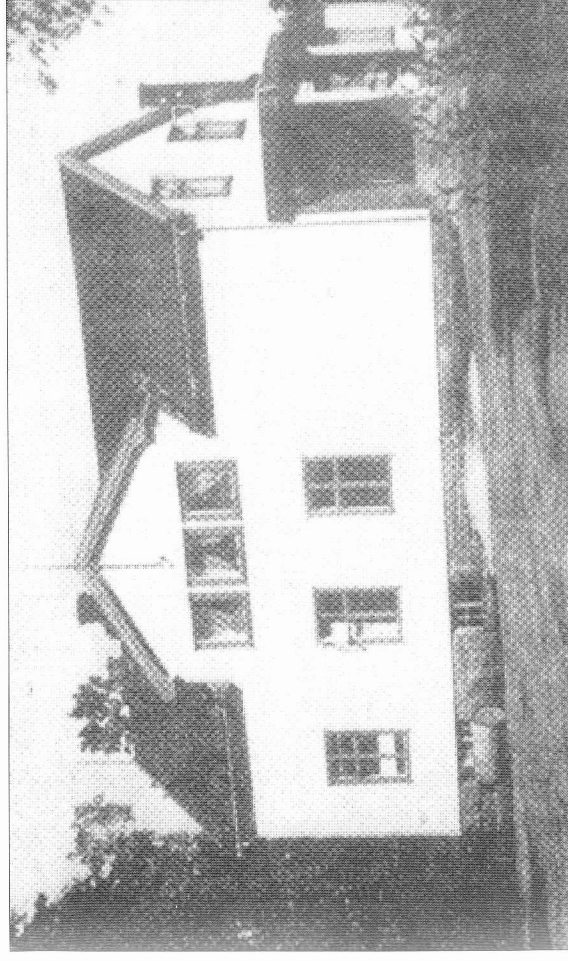
Drøbak skulle vi og blev enige om å ta båten. P.g.a. storm gikk ikke den, så blev vi enige om å ringe Drøbak om de kunne hente oss i bi-ler. De sendte seks, to kjørte i grøfta og fire punkterte. Så endelig ved 11-tiden om kvelden kom en lastebil og vi ankom Britania ved 1-tiden. Nydelig mat til og med dram ventet oss, trods korken i Drøbaksundet (Det var jo forbudstid, null sprit). Så festet vi hele natten og tok 6-båten hjem. Alle var visnok fornøide". Den første møteprotokollen fra 1935. "Det var vanskelig å få folk til Styret, (da som nå) men alt gikk bra, og kaffe, julekake, wienerbrød og boller ble servert (Det var nok vanlig meny). Møtet sluttet med lek og dans, som vanlig". 17. mai-fest, og basar hele sommeren. "17. aug. reiste Fremad sammen med sangkoret til Fagernes. Hjalmar Solvik og brødrene. Johnsen stilte sine biler (må jo ha vært lastebiler) til disposisjon, ca. 40 personer deltok. Vi startet ved 4-tiden lørdag ettermiddag. Slo leir ved Dokka og var tilbake ved Solvik 4 mandag morgen. Velbevarte og godt fornøyde". "Juletefesten startet kl. 9 med kaffe, boller osv., gang rundt juletreet. Ved 12-tiden nydelige skårne smørbrød og kaffe. Som vanlig spilte Glimmer til dans til langt utpå natta. Nyttårsaften med skinkestek. Formannen Hjalmar

Solvik hadde forfattet et vers til hver av deltagerne som ble mottatt med jubel. Trykket stemning, men den forsvant etter et par drammer. (Avholdslaget er tydeligvis et tilbaketog stadium). Kl. 12 sang vi "Ja, vi elsker" som bestandig på våre nyttårsfester". Det var årlig foreteelse med sommerturer. "15/8 1938 var det biltur til Hallingdal. To fullstappede biler startet fra Solvik 8 om kvelden og ankom Eikeli hotell på Sokna 12 om kvelden. Der var det så greit at man skulle tro vi var ventet. Vi ble henvist til et stort lagerrom med høi at ligge i, et par madrasser var det og. Et par rom inne i hotellet fikk de eldste og mest giktbrotne.

Ved femtiden om morgen kom primus og kaffekjele frem, og etter en solid frokost satte vi kursen mot Gol og Geilo. Hjem over Kongsberg og Drammen, og var ved Solvik utpå morgenkysten. Problemet med å kjøre flere biler sammen er at de blir borte for hverandre". I 1938 gikk sommerturen til Rjukan, denne gang i buss, og de sov i hus med gode køier. Det var 25 personer og fikk derfor avslag i prisen. I 1939 fikk Stavern besøk også i buss. "Det var meningen å leie oss inn på hotell, men ingen turde banke

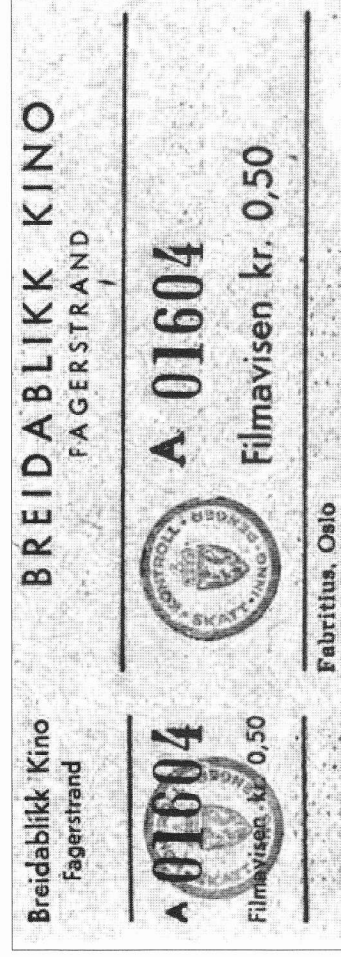
Det eldste kjente bildet av «Breidablikk».

Slik husker mange forsamlingshuset og kinobygget på Fagerstrand.

på, så vi gikk ute i regnværet hele natten." (Hvorfor var de ikke i bussen, da?) Men også dette hadde vært en fin tur. Av og til var det karneval. Revyer og skuespill trakk mange mennesker. I 1939 var det skuespill skjærtorsdag og fest 2. påskedag. Godt besøkt og innbragte kr 340,- i en slunken kasse. Det var da som nå en kamp for å skaffe penger. Pakkeauksjoner, basarer, utleie av Breidablikk og div. inngangspenger. Alt overskudd ble puttet i det store hullet som heter lån. Når ett var nedbetalt, var det å begynne på nytt igjen med utbedringer og påbygg. Uten den fantastiske dugnadsånd hadde det ikke gått. Det er kjente Fagerstrand-slekter som har vært med i alle år, både annen, tredje og fjerde generasjoner. Jeg overvinnet lysten til å nevne navn. Ingen nevnt og ingen glemt. Lokale krefter underholdt gjerne på festene med både sang og spill. Det var også mange sommerfester, "trods fester i hver en krok". Det kom gjerne en regnskvet lørtdagskvelden, og da ble Breidablikk redningen, sikert med gramofon. 9. november 1940 var det skuespill og annen underholdning, p.g.a. krigen måtte det godkjennes av det nye regimet. "Det gikk bra og trakk 110 personer, nettoen ble 145 kroner. Vi

trosset lensmannen og snek oss til en dans". I 1941 var det som vanlig årsmøte med valg av styre, suppleanter og underkasserer. Det var også skirenn. En av deltakerne stakk bortom en han kjente på Granerud, og husket for sent at egentlig var han jo med på skirenn, og spurtet videre. Han ble absolutt Jumbo, men fikk en fin trøstepremie på neste møte. Grunnet krigen ble det en pause både med "Fremad" og "Vårbrudd". 27. mai 1945 ble det atter innkalt til generalforsamling. "Dårlig fremmøte, ikke så rart da de fleste av gutta var på vakt. De som hadde vært med i det siste styret nektet gjenvalg, men ble gjenvalgt". Jaja. Så var det å begynne på ny frisk. Mer penger for å få huset på fote igjen. "Vårbrudd" fikk sitt første innlegg etter en tung tid. Norske juletreflagg omkranset "Vårbrudd, vel møtt". Et lite utdrag av et langt innlegg må jeg ta med. Jeg starter litt ute i innlegget. "Tenk at det virkelig er fred! Fred – ordet som har vært på alles leber i det siste har nå blitt virkelighet. Hvilken vidunderlig følelse er det ikke å vandre langs storveien i måneskinnet mens opplyste vinduer stråler en i møte og vite at vi kan ofre oss for svermingen uten å tenke på at det er bombevær, og se der ligger Bredablikk, hvilken forlokkende klang har ikke navnet, og dette er vårt hus. Vi har vel besøkt det en og annen gang under krigen, stort sett har det ikke vært noe morro. Det har liksom vært noe som dempet på det gode humøret vårt. Men nu mens vi spaserer på veien

Det var tider det! Når mørket senket seg i salen og filmen startet. Filmavisen var jo datidens «Dagsrevy».

NOTISER

Etter den tragiske brannen i 1999 da Bredablikk ble totalødelagt, gjenoppstår huset nå som en fugl Fenix i samme drakt som tidligere.

Seksti år etter at det ble oppført i 1929, brant Bredablikk ned til grunnen og Fagerstrand-området mistet et av sine naturlige samlingspunkter.

Det er godt å være på banen igjen sier Frank Lundby, formann i ungdomslaget Fremad.

Vi har vært uten forsamlingslokale en tid nå, så det skal være godt og komme i gang skikkelig. Huset ble jo opprinnelig finansiert gjennom basarer og loddsalg, tont ble gitt av familien Hagen og huset ble satt opp på dugnad. Det har vært et sted med mye aktivitet og moro, sier Lundby videre. Heldigvis var huset fullvertdifforsikret så vi har fått det opp igjen med en del nye mer praktiske innvendige løsninger, det har blitt et riktig flott hus.

Kulturhus er hva formannen kaller Bredablikk i dag. Kultur, teater, sangkor og kino samt Fremad brassband er noe av det som Bredablikk skal huse.

BREIDABLIKK PÅ BANEN IGJEN

Fremad brassband har jo etter hvert blitt et midtpunkt i lokalmiljøet, et brassband bygget opp på «avdankede» korpsmusikantter med spilleglede til tusen.

– Nå rommer huset peisestue, illesal, storsal, kjøkken, bar, neppark og vaktmesterleilighet, sier Lundby. Dermed kan vi tilby de som ønsker å leie Bredablikk alle fasiliteter, avslutter han.

Mer informasjon om Bredablikk kan du finne på www.gul.no

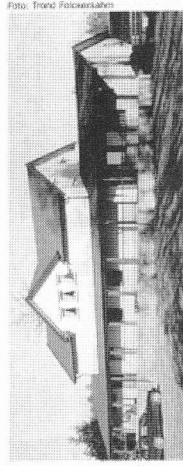

Foto: Fred Fagerstrand

Av asken reiste det seg en ny fugl «Fenix».

hører vi de lifligste toner strømmer oss i møte. Vi hører feststemte mennesker som allerede svinger seg i dansen, ja slik kan det forandre seg på 14 dager –". Skulle gjerne fortsatt, men så var det plassen i Sopelimen da! Det ble arrangert St.Hans-tur med båt i 1945. "Vi gikk iland på Høvikodden. Noen folk der, men skrallt med musikk, så vår egen Gunnar med trekkspill ble godt mottatt. Alle syntes det hadde vært en fin tur, også han som mistet 3 fl. Brennevin." Ikke vet jeg hvem Gunnar var, ei heller han som mistet sitt medbragte, men morro var'e lell. Musikken på festene var noe forskjellig. Før krigen var det ofte "Bongo". De ble hentet på Hurum med båten fra Saga kalt "Pædda". Vokalisten var en skjønnhet som ble kalt Ramo Nevra. "Pædda" bragte dem nok trygt tilbake også.

Også lokale krefter som Lothar Sæborg og Holtbergets trio spilte. I et sitat fra 1948, 3. juledag, leser jeg: "Vi var ikke så begeistret for den hypermoderne skramlemusikken". I 1951 ble det bestemt at det skulle bli fast kino og gode stoler. 1950, 60 og 70 kom og gikk med noen møter og julebord. Kinoen er forlenget historie. Det siste ble gjort i 1990 med nye påbygg, og vi syntes alt var såre vel. Så ble det 30. april 2000. Huset som rommet så mange minner og dugnadstimer brant. Totalforsikringen gjorde at Bredablikk raskt ble gjenoppbygget, og 14. oktober 2001 ble vi atter øn-

sket velkommen til et nytt hus. Jeg tør si finere enn noen gang både ute og inne. Navnet ungdomslaget "Fremad" er forandret til Breidablikk grendelag. Generalforsamlingene (årsmøter) eksisterer ennå, dog uten lek og dans, men det er ingen aldersgrense oppad. Rett fra møtet i pensjonisten til årsmøtet i ungdomslaget. Slikt skal det være. Julebord – det er tradisjon. Jeg slutter meg til et par blyantskrevne linjer bakerst på permen i "Vårbrudd" av ukjent poet. "Jeg skulle ønske at Fremad måtte komme til å gå riktig bra i mange Herrens år".

Søndre Labraaten

g.nr. 24 bnr.1

Av Grethe Fossum

I dag kjenner vi vel gården best pga. jordbærsalget – den ligger ved Drøbakveien mellom Skogheim og Agnorkrysset. Nå ser vi en idyllisk liten enebolig, som ble restaurert og påbygget nå i den senere tid – med et stort uthus/driftsbygning.

Jordbær dyrkingen startet da Ellen, som var født på gården, og hennes mann Svein Treverket flyttet fra Gol og kom til Fagerstrand for å overta gården.

Da Michel Baardsen solgte Søndre Agnor, utskilte han Søndre Labraaten og bosatte seg der. Senere solgte han stedet og flyttet til sønnen på Langfjell, det var flere eiere etter hvert, inntil Karl Johansen, (25. juli 1859 – 9. oktober 1904) og hans ektefelle Josefine kjøpte Labraaten for kr 2.500,- i 1899.

Gården var skilt ut fra Søndre Agnor med 80 mål innmark, 250 mål skog og 50 mål "annen utmark" i året 1861. Gården skal ha vært i slektens eie fra da, slekten var også eiere av "Grisebo" før 1899.

Hovedbygningen skal være ca. 300 år gammel. Søndre Labraaten var aldri noen hussmannsplass.

Karl Johansen var født 1856 (sønn til Johan Larsen på Lillengen), han var sjømann i sin ungdom, men kom hjem og giftet seg senhøsten 1896 med sin Josefine. Josefine var født 1862, og hun døde 1937. De fikk 6 barn – 2 gutter: Nils og Johan, og 4 jenter: Martha, Ruth, Haldis og Dagmar. Helene Bautler hadde tjeneste på gården.

Karl døde forholdsvis tidlig, og Josefine satt igjen med de 6 barna, i et hus som begynte å bli gammelt, og uthus var det dårlig med.